

Bruksela, dnia 19.6.2024 r.
COM(2024) 617 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Węgier

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 617 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Węgier

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97¹, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania², w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241³ ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do osiągnięcia ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie

¹ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

- (2) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU⁴ ma na celu stopniowe redukcje zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomoże to osiągnąć bezpieczeństwo energetyczne i zdywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Węgry dodały do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.
- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”⁵, aby pomóc w podejmowaniu decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu gospodarczego. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oraz dziewięć wspierających ją wzajemnie potęgujących się czynników. Spośród tych czynników priorytetowe znaczenie mają dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz jednolity rynek, i na te właśnie obszary polityki należy zwracać szczególną uwagę w ramach reformy i inwestycji mających na celu sprostanie obecnym wyzwaniom związanym z wydajnością, a także budowę długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. W dniu 14 lutego 2024 r. Komisja przedłożyła roczne sprawozdanie na temat jednolitego rynku i konkurencyjności⁶, będące uzupełnieniem powyższego komunikatu. W sprawozdaniu wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem dziewięciu czynników wpływających na konkurencyjność.
- (4) Dnia 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r.⁷, rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety tej rocznej analizy skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2024 r., w którym wskazała Węgry jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 12 kwietnia 2024 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2024 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1) ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>.

⁵ COM(2023) 168 final.

⁶ COM(2024) 77 final.

⁷ COM(2024) 77 final.

Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 11 marca 2024 r.

- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te tworzy m.in. nowe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97. Obejmują one również zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie wdrażania procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę 2011/85/UE w sprawie ram budżetowych państw członkowskich⁸. Nowe ramy mają na celu osiągnięcie stabilności długu publicznego oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu przez stopniową konsolidację fiskalną oraz reformy i inwestycje. Przyczyniają się one do zapewnienia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej oraz jednocześnie na bardziej rygorystycznym i spójniejszym egzekwowaniu reguł. Każde państwo członkowskie powinno przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, w odniesieniu do cztero- lub pięcioletniego horyzontu czasowego objętego planem, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto⁹ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego powinna spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymóg dotyczący wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych najpóźniej do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % PKB oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu publicznego poniżej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o nie więcej niż 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych planów, w dniu [21 czerwca] 2024 r. Komisja ma przedłożyć państwom członkowskim wytyczne dotyczące treści planów oraz rocznych sprawozdań z postępów, które państwa te będą musiały następnie przedłożyć, a także – zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 2024/1263 – Komisja prześle państwom członkowskim wytyczne techniczne dotyczące dostosowań fiskalnych (trajektorie referencyjne i informacje techniczne, w stosownych przypadkach). Państwa członkowskie powinny przedłożyć swoje średniookresowe plany budżetowo-

⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1264 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>) oraz dyrektywa Rady (UE) 2024/1265 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniająca dyrektywę 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>).

⁹ Wydatki netto w rozumieniu art. 2 rozporządzenia Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>). Wydatki netto oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie powinny zapewnić udział swoich parlamentów narodowych, a w stosownych przypadkach konsultacje z niezależnymi instytucjami fiskalnymi, partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

- (6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równoległe z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 11 maja 2021 r. Węgry przedstawiły Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 15 grudnia 2022 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Węgier¹⁰, którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. w celu włączenia rozdziału REPowerEU¹¹. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Węgry osiągnęły w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Węgry przedłożyły swój krajowy program reform na 2024 r. i program konwergencji na 2024 r., zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Węgier z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Węgier¹². Oceniała w nim postępy Węgier we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Węgry. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Węgier we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności

¹⁰ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Węgier (15447/2022).

¹¹ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Węgier (15964/1/23).

¹² SWD(2024) 617 final.

i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

- (10) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Węgier na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Węgier na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w kwietniu 2024 r.¹³ W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja stwierdziła, że na Węgrzech występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Na Węgrzech zauważa się w szczególności podatności na zagrożenia związane z presją cenową oraz z potrzebami w zakresie finansowania zewnętrznego i finansowania sektora instytucji rządowych i samorządowych; podatności te pozostają aktualne, chociaż niektóre krótkoterminowe zagrożenia zmniejszyły się wraz z poprawą otoczenia zewnętrznego. Znaczny deficyt obrotów bieżących został domknięty w 2023 r., ponieważ popyt krajowy skurczył się w warunkach recesji na Węgrzech, oraz w związku z niższymi cenami energii. Czynniki te wraz z zaostrzoną polityką pieniężną doprowadziły do ograniczenia bardzo wysokiej stopy inflacji. Niemniej jednak państwo to odnotowało jeden z najwyższych wskaźników inflacji bazowej w UE i silny dalszy wzrost jednostkowych kosztów pracy, który był źródłem presji na konkurencyjność. Prognozuje się, że w przyszłym roku saldo obrotów bieżących na powrót wykaże niewielki deficyt w miarę ożywienia się popytu krajowego, natomiast gospodarka i jej finansowanie zewnętrzne pozostaną narażone na skutki zmian cen energii i premii z tytułu ryzyka. W kontekście wyższych stóp oprocentowania w 2023 r. zmalało tempo wzrostu cen nieruchomości mieszkalnych i skala przeszacowania cen. Od czasu recesji w 2023 r. utrzymuje się wysoki deficyt budżetowy związany z ekspansywną polityką i słabnącym wzrostem gospodarczym. Deficyt ten ma nieco zmaleć, lecz pozostanie znaczący, przyczyniając się do wzrostu inflacji i większych potrzeb w zakresie pożyczek zagranicznych. Prognozuje się, że dług sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz koszty finansowania dłużnego pozostaną wysokie. We wszystkich obszarach polityk, zwłaszcza w polityce fiskalnej i strukturalnej, postępy były ograniczone, co spowodowało utrwalenie się stwierdzonych podatności na zagrożenia. Dostosowanie fiskalne mogłoby przyczynić się do zmniejszenia inflacji bazowej i wzmocnienia pozycji zewnętrznej, a także ograniczenia wzrostu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych; podstawą takiego dostosowania powinno być wszczęcie procedury nadmiernego deficytu. Oczekuje się, że terminowa i skuteczna realizacja RRP przyczyni się do zmniejszenia podatności na zagrożenia; pomocne byłoby także stopniowe wycofanie się z interwencji powodujących zakłócenia na rynkach oraz wprowadzenie reform służących konsolidacji fiskalnej.
- (11) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat¹⁴ deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Węgier wzrósł z 6,2 % PKB w 2022 r. do 6,7 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych zmalał z 74,1 % PKB na koniec 2022 r. do 73,5 % na koniec 2023 r. Jak zapowiedziano w wytycznych dotyczących polityki fiskalnej na 2024 r.¹⁵, Komisja wykonuje pierwszy krok na drodze do wszczęcia – zgodnie z obowiązującymi przepisami – procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja przyjęła sprawozdanie na podstawie

¹³ SWD(2024) 103 final.

¹⁴ SWD(2024) 103 final.

¹⁵ COM(2023) 141 final.

art. 126 ust. 3 TFUE¹⁶. W sprawozdaniu tym oceniono sytuację budżetową Węgier, ponieważ ich deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczył w 2023 r. określoną w Traktacie wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że w świetle powyższej oceny i zważywszy na opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego wydaną na podstawie art. 126 ust. 4 TFUE, Komisja zamierza zaproponować w lipcu wszczęcie wobec Węgier procedury nadmiernego deficytu i zaleci w tym celu Radzie przyjęcie na podstawie art. 126 ust. 6 decyzji stwierdzającej istnienie nadmiernego deficytu.

- (12) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła¹⁷ Węgrom podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki¹⁸, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Węgrom zalecono gotowość do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Węgrom zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej¹⁹ w 2023 r. był restrykcyjny, na poziomie 4,7 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 1,7 % PKB. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady. Warto jednak zauważyć, że wzrost ten wynikał głównie z bardzo wysokiego poziomu wydatków netto w 2022 r. w stosunku do 2023 r., w tym nieukierunkowanych wydatków w kilku obszarach, które przyczyniły się do zakłóceń równowagi makroekonomicznej i były finansowane z nieoczekiwanych zysków oraz podatków sektorowych nakładanych na przedsiębiorstwa głównie w sektorze energetycznym, finansowym i sektorze handlu detalicznego. Inwestycje finansowane ze środków krajowych wyniosły w 2023 r. 4,6 % PKB, co oznacza wzrost o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Węgry finansowały inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak zwiększenie efektywności

¹⁶ Sprawozdanie Komisji opracowane zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

¹⁷ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Węgier, zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Węgry programu konwergencji na 2022 r. *Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 136.*

¹⁸ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Węgier, zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Węgry programu konwergencji na 2022 r. *Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 136.*

¹⁹ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ma on na celu ocenę impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (i nieuwzględniającą tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19), ale uwzględniającą wydatki pokryte za pomocą bezzwrotnego wsparcia (dotacji) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

energetycznej i cyfryzacja w obszarze opieki zdrowotnej i edukacji. Do tej pory Węgry nie przedłożyły wniosku o płatność z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

- (13) Główne prognozy zawarte w programie konwergencji na 2024 r. można podsumować następująco: Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 2,5 % w 2024 r. i 4,1 % w 2025 r. oraz inflację HICP na poziomie 4,2 % w 2024 r. i 3,6 % w 2025 r. Spodziewane jest, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 4,5 % PKB w 2024 r. i wyniesie 3,7 PKB % w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 73,2 % do końca 2024 r. i do 72,1 % do końca 2025 r. Prognozuję się, że po 2025 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie stopniowo maleć i w latach 2026, 2027 i 2028 wyniesie odpowiednio 2,9 %, 2,4 % i 1,9 % PKB. W związku z tym planuje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje w 2026 r. poniżej wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB. Jeżeli chodzi o okres po 2025 r. prognozy wskazują z kolei, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB będzie stopniowo maleć i w latach 2026, 2027 i 2028 wyniesie odpowiednio 68,8 %, 66,0 % i 62,8 %.
- (14) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 2,4 % w 2024 r. i 3,5 % w 2025 r., a inflacja HICP wyniesie 4,1 % w 2024 r. i 3,7 % w 2025 r.
- (15) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 5,4 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 74,3 % do końca 2024 r. Spadek deficytu w 2024 r. odzwierciedla głównie stopniowe odzyskiwanie wiarytelności podatkowych, niższe wydatki na subsydia dla zakładów użyteczności publicznej rekompensujące im straty poniesione z powodu pułapów cen energii w budynkach mieszkalnych i spadek inwestycji publicznych. Wzrost relacji długu do PKB wynika z wysokiego deficytu nominalnego, niższego wzrostu nominalnego PKB oraz dodatkowych transakcji zwiększających zadłużenie, takich jak planowany zakup portu lotniczego w Budapeszcie przez podmioty klasyfikowane w sektorze instytucji rządowych i samorządowych oraz wdrożenie instrumentów finansowych wspieranych za pomocą pożyczek z REPowerEU. Na podstawie szacunków Komisji prognozuję się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie restrykcyjny, na poziomie 1,0 % PKB.
- (16) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki wynoszące 0,8 % PKB mają być finansowane w 2024 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji”) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,3 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające wydajność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Węgier. Oczekuje się, że w 2024 r. wydatki wynoszące 0,4 % PKB zostaną pokryte z pożyczek z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (w 2023 r. brak było wydatków finansowanych z pożyczek).

- (17) Dnia 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła²⁰ Węgrom zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych²¹ do nie więcej niż 4,4 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowaniu budżetów na 2024 r. uwzględnili fakt, że Komisja proponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Węgier finansowane ze środków krajowych wzrosną o 3,6 % w 2024 r., czyli poniżej zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Wydatki netto w 2023 r. były jednak wyższe niż oczekiwano w momencie wydania zalecenia (o 1,8 % PKB). W związku z tym w ocenie zgodności należy uwzględnić również efekt bazy z 2023 r., ponieważ zalecenie na 2024 r. zostało sformułowane jako stopa wzrostu. Gdyby wydatki netto w 2023 r. były takie same, jak oczekiwano w momencie wydania zalecenia, stopa wzrostu wydatków netto w 2024 r. byłaby w rezultacie wyższa od zalecanej stopy wzrostu o 1,5 % PKB. Ocenia się zatem, że istnieje ryzyko, iż wydatki pierwotne finansowane ze środków krajowych nie są w pełni zgodne z zaleceniem.
- (18) Rada zaleciła ponadto Węgrom, aby w latach 2023 i 2024 podjęły działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystaly uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada doprecyzowała ponadto, że gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Węgry powinny zapewnić, aby środki te były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto²² środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 1,6 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,9 % w 2024 r. i 0,4 % w 2025 r. W szczególności zakłada się, że w latach 2024 i 2025 nadal obowiązywać będą dotacje dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej rekompensujące im straty poniesione z powodu pułapów cen energii dostarczanej do budynków mieszkalnych²³. Gdyby uzyskane oszczędności zostały wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego zgodnie z zaleceniami Rady, z prognoz tych wynikałoby dostosowanie fiskalne wynoszące 0,6 % PKB w 2024 r., a wydatki pierwotne netto finansowane ze

²⁰ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Węgier na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Węgry programu konwergencji na 2023 r., Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 155.

²¹ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

²² Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

²³ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

środków krajowych²⁴ wniosłyby restrykcyjny wkład w kurs polityki fiskalnej wynoszący 1,9 % PKB w tym roku. Nie planuje się jak najszybszego wycofania nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii w latach 2023 i 2024. Istnieje ryzyko, że nie będzie to zgodne z zaleceniami Rady. Przewiduje się jednak, że uzyskane w ten sposób oszczędności zostaną w pełni wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego. Jest to zgodne z zaleceniem Rady. Koszt budżetowy nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii ukierunkowanych na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji jest szacowany na 0,0 % PKB w 2024 r. (0,1 % w 2023 r.), z czego 0,0 % PKB umożliwia utrzymanie sygnału cenowego, zachęcając do zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej (0,1 % w 2023 r.).

- (19) Oprócz tego Rada zaleciła także Węgrom utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, zwłaszcza w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane ze środków krajowych zmniejszą się do 4,0 % PKB w 2024 r. (z 4,6 % PKB w 2023 r.). Wynika to przede wszystkim z zapowiedzi władz krajowych, że w związku z prognozowanym wysokim deficytem dokonają cięć w projektach inwestycyjnych finansowanych ze środków krajowych i odroczą ich daty. Istnieje ryzyko, że nie będzie to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy UE, w tym z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, spodziewane jest z kolei, że wzrosną one z 0,8 % PKB w 2023 r. do 1,7 % PKB w 2024 r. Wzrost ten wynika z prognozowanej poprawy absorpcji finansowania unijnego z polityki spójności na okres programowania 2020-2027 i z wyższych wydatków na inwestycje finansowanych z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- (20) Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 4,5 % PKB. Spadek deficytu w 2025 r. odzwierciedla głównie wyższe dochody z tytułu podatku VAT i podatku dochodowego od osób fizycznych w związku z silniejszym wzrostem, dalsze obniżki subsydiów dla zakładów użyteczności publicznej rekompensujących im straty poniesione z powodu pułapów cen energii w budynkach mieszkalnych oraz niższe wydatki z tytułu odsetek z powodu malejących płatności kuponowych z tytułu obligacji detalicznych indeksowanych inflacją. Jednocześnie planowane – zgodnie z ich klauzulami wygaśnięcia – stopniowe znoszenie podatków od nieoczekiwanych zysków i podatków sektorowych nakładanych od 2022 r. ma spowodować zwiększenie długu. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma nieznacznie zmaleć do 73,8 % do końca 2025 r. Rozważna polityka fiskalna powinna przyczynić się do zmniejszenia inflacji bazowej – która jest znacznie wyższa od średniej dla UE i która, jeżeli będzie

²⁴ Wkład ten jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych sektora instytucji rządowych i samorządowych, po skorygowaniu o (i) przyrostowy wpływ na budżet działań dyskrejonalnych po stronie dochodów, (ii) działania jednorazowe, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w relacji do średniookresowej (dziesięcioletniej) średniej stopy potencjalnego wzrostu nominalnego PKB, która to zmiana wyrażona jest jako stosunek do nominalnego PKB.

się utrzymywać, mogłaby prowadzić do utraty konkurencyjności – a także do wzmocnienia pozycji zewnętrznej.

- (21) Niedociągnięcia w planowaniu i wykonaniu budżetu nasiliły ekspansywne nastawienie polityki fiskalnej, przyczyniając się do problemów makroekonomicznych, z którymi boryka się obecnie to państwo. Bardzo wczesne uchwalanie budżetów rocznych w latach 2016–2023 sprawiło, że prognozy makroekonomiczne i budżetowe były mniej wiarygodne. Szereg zasad dotyczących elastyczności budżetu i duże rezerwy budżetowe umożliwiły zwiększenie wydatków uznaniowych. Decyzje w sprawie wydatków ad hoc podejmowano często pod koniec roku budżetowego albo przyjmowano dekretemi rządowymi na przestrzeni całego roku, bez odpowiedniego nadzoru parlamentarnego ani konsultacji publicznych, co z kolei zmniejszyło przejrzystość budżetu. Krajowe ramy budżetowe nie zaowocowały ostrożniejszym kursem polityki fiskalnej ze względu na wadliwą konstrukcję krajowych reguł fiskalnych, zwłaszcza reguły dotyczącej zadłużenia, która ma wpływ procykliczny, i słabe egzekwowanie średniookresowego planowania budżetowego, który to problem pogłębiają szczególne przepisy dotyczące „stanu zagrożenia”. Częste i znaczące zmiany celów fiskalnych podważyły rolę budżetu jako „kotwicy” dla uczestników rynku i postawiły pod znakiem zapytania wiarygodność średniookresowych planów budżetowych. Opieranie się przy średniookresowym planowaniu budżetowym na pułapach wieloletnich wydatków, jak określono w zmienionych unijnych przepisach fiskalnych, może pomóc rozwiązać problem ekspansywnego nastawienia polityki fiskalnej. Ograniczone uprawnienia i zasoby krajowej rady fiskalnej zmniejszają jej skuteczność, jeżeli chodzi o kierowanie debatą publiczną o kwestiach fiskalnych.
- (22) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Węgier dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby wypełnić zobowiązania wynikające z tego planu do sierpnia 2026 r., konieczne jest, aby Węgry znacznie przyspieszyły realizację reform i inwestycji i w tym celu w pierwszej kolejności szybko wprowadziły środki niezbędne do zapewnienia ochrony interesów finansowych UE. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (23) W ramach przeglądu śródkresowego programów polityki spójności Węgry miały obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060, dokonać przeglądu poszczególnych programów do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Węgry poczyniły wprawdzie postęp we wdrażaniu polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania i utrzymują się znaczne dysproporcje społeczne i regionalne między najmniej i najbardziej rozwiniętymi dystryktami tego

państwa, a także między obszarami miejskimi i pozamiejskimi. Niezwykle istotne jest przyspieszenie wdrażania polityki spójności i jednocześnie wzmocnienie zdolności administracyjnych na poziomie niższym niż krajowy. Priorytety uzgodnione w ramach programów pozostają aktualne. Szczególnie ważna jest szybka realizacja inwestycji na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji, których celem jest m.in. rozwój podstawowych umiejętności cyfrowych, transformacja cyfrowa przedsiębiorstw, korzystanie z rozwiązań dla inteligentnych miast, technologie i gospodarka wodna oparte na zasobach przyrody i neutralne emisyjnie, a także terytorialne plany sprawiedliwej transformacji. Węgry powinny również kontynuować prace nad zintegrowanym rozwojem terytorialnym w obszarach funkcyjnych i w najsłabiej rozwiniętych powiatach. Priorytetem pozostaje realizacja inwestycji na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem, z naciskiem na dzieci i najbardziej potrzebujące powiaty, a także kompleksowej poprawy umiejętności podstawowych i dostępu do dobrej jakości kształcenia ogólnodostępnego i uczenia się przez całe życie. W tym względzie kluczowe pozostają reformy strukturalne systemu edukacji m.in. przez ulepszenie dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także ukierunkowane działania, aby wyeliminować problemy, jakich doświadczają wrażliwe grupy osób na rynku pracy, oraz zbudować zdolności partnerów społecznych. Aby Węgry mogły w pełni korzystać z funduszy polityki spójności, konieczne jest rozwiązanie nierozstrzygniętych problemów dotyczących warunków podstawowych i ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii.

- (24) W kontekście przeglądu śródkresowego programów polityki spójności obszarami, które zasługują na większą uwagę, są przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i dziedzicznemu międzypokoleniowo ubóstwu za pomocą zintegrowanych interwencji skupiających się na najsłabiej rozwiniętych dystryktach i gminach, a także potrzeba wzmocnionego zarządzania i dywersyfikacja strategii inteligentnej specjalizacji. Węgry mogą również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” (STEP) do pobudzenia inwestycji w głębokie i cyfrowe technologie (np. internet rzeczy, duże zbiory danych, sztuczną inteligencję), czyste technologie (np. energię odnawialną, energię geotermalną) i biotechnologie (farmaceutyki, produkty medyczne), inwestując jednocześnie w umiejętności i kwalifikacje niezbędne do zaspokojenia popytu na pracę w tych sektorach.
- (25) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Węgry stoją w obliczu kilku dodatkowych wyzwań, które dotyczą otoczenia działalności gospodarczej, poziomów umiejętności i integracji na rynku pracy grup defaworyzowanych, pomocy społecznej i dialogu społecznego oraz zależności od rosyjskich paliw kopalnych.
- (26) Nastąpiło dalsze pogorszenie otoczenia działalności gospodarczej głównie z powodu coraz większej ingerencji państwa w gospodarkę oraz częstych doraźnych zmian ram prawnych. Wyniki Węgier pod względem wskaźników konkurencyjności i jakości regulacji są słabe. W 2024 r. ponownie wzrosło bardzo wiele podatków. W ostatnich latach na niektóre sektory i spółki nałożono kolejne podatki o charakterze sektorowym. Ta tendencja widoczna jest w sektorach o wysokim udziale podmiotów zagranicznych (np. handel detaliczny, budownictwo, produkcja cementu i materiałów ceramicznych), co w sposób niewspółmierny obciąża zainteresowane spółki i negatywnie wpływa na jednolity rynek. Spółki skarżą się na nierówne traktowanie i arbitralność, gdy organy prowadzą inspekcje administracyjne lub decydują o pozwoleniach. Ingerencja państwa realizowana w różny sposób ma zmusić

zagranicznych właścicieli do odsprzedania ich spółek, co ma ułatwić tworzenie publicznych lub powiązanych z rządem krajowych potentatów. Rząd coraz częściej traktuje niektóre projekty inwestycyjne jako projekty o strategicznym znaczeniu dla gospodarki kraju, aby przyspieszyć i złagodzić procedurę administracyjną. Kryteria, jakie przy tym stosuje rząd, nie są przejrzyste i nie można ich zaskarżyć w sądzie. Rząd dalej wykorzystuje swoje uprawnienia, aby wyłączyć niektóre operacje łączenia przedsiębiorstw z procedury kontroli. Kryteria dotyczące takich wyłączeń nie są przejrzyste i nie istnieje oficjalna procedura zakwestionowania tych kryteriów. Co więcej, rząd wciąż korzysta w znacznym stopniu ze swojego uprawnienia do wydawania dekretów w sytuacjach nadzwyczajnych na podstawie przepisów dotyczących „stanu zagrożenia”. Wiele z tych dekretów wydaje się nie mieć związku z sytuacją nadzwyczajną, na którą powołuje się rząd, co osłabia pewność prawa i zakłóca zwykły bieg działalności gospodarczej.

- (27) Pomimo wysokiego ogólnego wskaźnika zatrudnienia niektóre grupy defaworyzowane, takie jak osoby słabo wykształcone, Romowie i osoby z niepełnosprawnością, wciąż napotykały przeszkody, gdy chcą podnieść swoje kwalifikacje bądź wejść na rynek pracy. Te same grupy osób osiągają również słabe wyniki w nauce umiejętności podstawowych w szkole, wcześniej kończą edukację szkolną, są bezrobotne lub nieaktywne i rzadko podejmują naukę w szkolnictwie wyższym. Nierówności są zakorzenione w sposobie, w jaki zorganizowany jest system edukacji, mianowicie w niektórych szkołach istnieją skupiska uczniów pochodzących ze środowisk defaworyzowanych społeczno-ekonomicznie. W latach 2014–2022 znaczne kwoty środków z unijnych programów polityki spójności przeznaczono na zwalczanie zjawiska wczesnego kończenia nauki i wdrożenie aktywnych instrumentów rynku pracy. Choć w tym okresie wyraźnie wzrósł wskaźnik zatrudnienia osób o niskich kwalifikacjach i Romów, pozostaje on znacznie poniżej ogólnego wskaźnika zatrudnienia. Luka w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami kształtuje się znacznie powyżej średniej dla UE. W niektórych sektorach występuje niedobór wykwalifikowanej kadry, co utrudnia Węgrom dostosowanie ich gospodarki do modelu charakteryzującego się wzrostem o wysokiej wartości dodanej. Odsetek absolwentów uczelni wyższych jest jednym z najniższych w UE, co sprawia, że trudno jest zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych pracowników. Krótki okres wypłacania zasiłków dla bezrobotnych utrudnia ludziom udział w kursach przekwalifikowania lub doskonalenia zawodowego i w konsekwencji znalezienie pracy lepiej dopasowanej do ich umiejętności, co mogłoby poprawić wydajności i konkurencyjność. Choć w ostatnich latach wyraźnie wzrosła liczba pracowników z zagranicy, nadal nie wszystkie potrzeby sektorów borykających się z niedoborem umiejętności i pracowników mogą zostać zaspokojone.
- (28) W minionych dziesięciu latach znacząco poprawiły się wskaźniki ubóstwa wraz ze wzrostem wskaźnika zatrudnienia. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej należy jednak do jednych z najwyższych w UE i pogorszył się w grupie dzieci, Romów i osób w regionach oddalonych. Wpływ transferów socjalnych na ograniczanie ubóstwa, choć nadal na poziomie porównywalnym z innymi państwami UE, zmniejszył się w ostatnich latach. Pomimo wysokiej inflacji nie zmieniła się nominalna wysokość niektórych świadczeń socjalnych, takich jak świadczenie zapewniające dochód minimalny, świadczenie rodzinne i korzyści podatkowe dla rodzin. Adekwatność dochodu minimalnego i zasiłku dla bezrobotnych należy do najniższych w UE. Odnotowuje się wysokie łączne obciążenie podatkowe wśród osób o niskich zarobkach i dużą zależność od podatków od wartości dodanej, co w sposób niewspółmierny obciąża grupy o niskich dochodach w kontekście nieprogresywnego,

ryczałtowego opodatkowania dochodów osobistych ludności. Wzrósł również odsetek osób wydających ponad 40 % swoich dochodów gospodarstwa domowego na pokrycie kosztów mieszkaniowych z powodu inflacji, podwyżek cen energii i nieruchomości mieszkalnych oraz braku ukierunkowanych środków wspierających. Sprostanie tym wyzwaniom przyczyniłoby się także do wsparcia pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z analizą na drugim etapie przeprowadzoną przez służby Komisji w oparciu o cechy ram konwergencji społecznej²⁵.

- (29) Pomimo pewnej poprawy dialog społeczny jest wciąż słabo rozwinięty i rozdrobniony. Forum trójstronne w sektorze prywatnym, złożone z przedstawicieli rządu, związków zawodowych i stowarzyszeń pracodawców, ma ograniczone możliwości wywierania wpływu na plany rządowe lub ich zmiany. Ograniczony dialog społeczny stawia pracowników w niekorzystnym położeniu, jeśli chodzi o negocjacje płacowe, zwłaszcza w sektorze publicznym. Zdolność obrony ich interesów zbiorowych zmalała w następstwie ustanowienia odrębnego statusu zatrudnienia dla niektórych grup pracowników sektora publicznego. W niektórych przypadkach układy zbiorowe stały się nieważne i konieczne było ich renegegowanie. Działania takie jak ograniczenie prawa nauczycieli do strajku lub zniesienie prawa do negocjacji zbiorowych w sektorze zdrowia sprawiły, że prawa pracownicze zaczęły się stopniowo kurczyć. Nowe prawodawstwo dotyczące pobierania składek od członków związków zawodowych w sektorze publicznym może jeszcze bardziej osłabić reprezentatywność tych związków. Odrośne fora w sektorze publicznym odbyły w 2023 r. tylko jedno spotkanie.
- (30) Węgry nadal w dużym stopniu polegają na paliwach kopalnych, a ich wysiłki na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i ograniczenia zależności od importu z Rosji postępują powoli. W 2023 r. udział energii ze źródeł odnawialnych na Węgrzech wyniósł 25,7 %, tj. 18 punktów procentowych poniżej średniej dla UE. Udział surowej ropy naftowej i gazu importowanych z Rosji wyniósł w latach 2021 i 2023 odpowiednio 64 % i 75 %. Ropa i gaz pokrywają dwie trzecie zużycia energii na Węgrzech. Węgry odnotowują jeden z najwyższych w UE poziomów dopłat do paliw kopalnych (jako udział w PKB) z powodu dotowanych cen energii dla gospodarstw domowych.
- (31) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i stwierdzonego przez nią istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1, 3 i 4 poniżej. Polityki, o których mowa w zaleceniach 1 i 4, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z potrzebami w zakresie finansowania zewnętrznego i finansowania sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz z presją na ceny. Polityki, o których mowa w zaleceniu 3, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z presją na ceny,

NINIEJSZYM ZALECA Węgrom podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto²⁶ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego zapewnienie,

²⁵ SWD(2024)132.

²⁶ Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na

aby dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową w średnim okresie, oraz zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu zbliżonego do określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Wycofanie nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii przed sezonem grzewczym 2024/2025. Dążenie do skutecznej koordynacji i wyraźnego rozgraniczenia polityk makroekonomicznych, aby zapewnić stabilność fiskalną i zewnętrzną. Stopniowe wycofanie pozostałych pułapów cen i stóp procentowych, aby ograniczyć zakłócający wpływ tych środków i ułatwić sprawną transmisję polityki pieniężnej. Ukierunkowanie środków wsparcia w sektorze mieszkalnictwa na gospodarstwa domowe o niskich dochodach. Wzmocnienie średniookresowych ram budżetowych, dostosowanie przygotowywania budżetów rocznych względem roku budżetowego oraz ograniczenie swobody uznania przy wykonywaniu budżetów rocznych.

2. W związku z długimi opóźnieniami – znaczne przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności oraz planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, tak aby zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r., przez szybkie wprowadzenie środków niezbędnych do zapewnienia ochrony interesów finansowych UE oraz rozwiązanie trwających problemów dotyczących warunków podstawowych. W kontekście przeglądu śródkresowego programów polityki spójności – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, podjęcie działań w celu skuteczniejszego przeciwdziałania ubóstwu, koncentrując się na ubóstwie energetycznym i na najsłabiej rozwiniętych powiatach i gminach, oraz ulepszenie strategii inteligentnej specjalizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.
3. Ulepszenie ram regulacyjnych i poprawa konkurencji na rynkach produktowych i w sektorze usług przez unikanie arbitralnych interwencji administracyjnych oraz selektywnego stosowania skrojonych na miarę przepisów prawnych dających konkretnym przedsiębiorstwom nienależną korzyść lub powodującym u nich nadmierne uciążliwości, poprzez systematyczne prowadzenie kontroli konkurencji w przypadku transakcji biznesowych oraz poprzez ograniczenie stosowania środków nadzwyczajnych do tego, co absolutnie niezbędne, zgodnie z zasadami jednolitego rynku i praworządności. Poprawę adekwatności systemu ochrony socjalnej, w tym świadczeń dla bezrobotnych. Poprawę poziomów wykształcenia, a także dostępu do skutecznie działających aktywnych instrumentów rynku pracy, w szczególności do możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla grup najbardziej defaworyzowanych, oraz zapewnienie efektywnego dialogu społecznego.
4. Ograniczenie ogólnej zależności od paliw kopalnych, szybszą dywersyfikację dostaw gazu przy wykorzystaniu nierosyjskich źródeł oraz podjęcie działań zmierzających do stopniowego wycofania dopłat do paliw kopalnych.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.